

ЧАСТЪ I.

ИСТОРИКО-ГЕОГРАФСКИ ПРЕГЛЕДЪ

Сава Поповъ

БЪЛГАРИЯ

(Граници, територия, население)

Сегашното III българско царство бѣ създадено, следъ свършването на Освободителната война, по постановленията на сключения при края на войната Санъ-Стефански договоръ (19 февруарий ст. ст. 1878 г.), като княжество, отъ тѣзи земи на Балканския полуостровъ, владѣни тогава отъ Турция, въ които мнозинството отъ населението бѣ отъ българска народностъ. Така на новообразуваното княжество бѣха опредѣлени следнитѣ *граници*: на северъ р. Дунавъ, като се почне отъ устието на р. Тимокъ въ него, надолу по талвега на тази голѣма рѣка до подъ гр. Расова (надъ Черна-вода). Следъ това границата продължаваше по сухо презъ Добруджа и свършваше на брѣга на Черно-море, северно отъ гр. Манкалия. Отъ тука започваше източната граница на новата държава, която вървѣше по черноморския брѣгъ въ южна посока и свършваше до Хакимтабия (при носъ Иниада).—Отъ тука започваше южната граница, която отначало отиваше право на западъ, пресичаше Странджа планина, и после се спущаше на югъ по Соуджакъ-дере, между градоветѣ Бунаръ-Хисаръ и Виза, оставяше последния на Турция, и достигаше близо до р. Еркене, вървѣше въ западна посока успоредно съ нея до р. Теке-дере и сетне отиваше нагоре по нейното течение, правѣше едно голѣмо заобикаляне на северъ и западъ отъ Одринъ, и стигаше до р. Марица подъ гр. Мустафа-паша (Свиленъ). Границата следъ това отиваше малко къмъ ю-з. до като стигне до р. Арда, вървѣше нагоре по нея, като оставяше гр. Кърджали на Турция, вървѣше после по вододѣла на Арда съ

Станимѣшката рѣка и оставаше цѣлия горенъ басейнъ на Арда на Турция, стигаше до в. Крушево, завиваше къмъ ю.-и. и източно отъ гр. Ксанти се спущаше право на югъ до Бѣло-море къмъ срѣдата на Бору-гьолъ.—Отъ тука започваше южната граница; тя вървѣше по брѣга на Бѣло-море и достигаше до западния край на Орфанския заливъ, откъдето продължаваше презъ езерото Бешикъ до р. Галикъ, слизаше по нея до Солунския заливъ, следъ което пъкъ се изкачваше на северъ по най-долното течение на р. Вардаръ до устието на р. Кара-Азмакъ и презъ езерото Енидже-Вардаръ и р. Мъгленска отиваше право на западъ и презъ Костурското езеро стигаше до Грамосъ планина; като на България оставаше гр. Костуръ, а на Турция—Кайляри и Емборе.—Отъ тука започваше западната граница; тя вървѣше западно отъ гр. Корча и по планинитѣ Мокра, Бѣличка и в. Ябланица се спущаше на р. Черин-Дринъ, вървѣше по него до вливането на р. Велещица и по нея се изкачваше къмъ вр. Корабъ, вървѣше по билото на Шаръ планина и се спущаше въ долината на р. Лѣпенецъ, подъ гр. Качаникъ; границата следъ това вървѣше по Скопска Черна-гора, отиваше малко на с., следъ което се отправяше на изтокъ, за да стигне Българска Морава подъ гр. Враня, който оставаше на България. После границата вървѣше по рѣката, до вливането въ нея на Власинската рѣка, вървѣше по нея, отклоняваше се право на северъ и слизаше въ долината на р. Нишава, източно отъ гр. Бѣла-паланка, оставаше гр. Пиротъ на България, и достигаше Стара-планина, западно отъ в. Комъ. Отъ тука